

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh te Lieren

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

22 augustus 2011 / rapportnummer 1648-75

1. Oordeel over het MER

In 2002 heeft de gemeente Apeldoorn een bestemmingsplan vastgesteld dat voorzag in de uitbreiding van de golfbaan De Scherpenbergh te Lieren tot een volwaardige baan met 18 holes en 9 oefenholes. In 2003 werd het goedkeuringsbesluit van de provincie Gelderland over dit bestemmingsplan vernietigd door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het belangrijkste inhoudelijke argument was dat onvoldoende was gekeken naar de uitstralingseffecten op de omliggende beschermde natuurgebieden. Door deze gebeurtenissen is een deel van de geplande uitbreiding wél en een ander deel niet gerealiseerd.

In 2005 heeft de Golf- en Businessclub De Scherpenbergh in 2005 een startnotitie ingediend om zo met het doorlopen van een milieueffectrapportage (m.e.r.) de voorgenomen uitbreiding opnieuw (en uitgebreider) onderbouwen. Tevens moest met het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan het reeds gerealiseerde deel van de uitbreiding juridisch worden verankerd. De Commissie heeft in november 2005 geadviseerd over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). Het MER is in 2009 afgerond en op 16 juni 2011 ter visie gelegd met een voorontwerpbestemmingsplan.

In dit advies spreekt de Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') zich uit over de kwaliteit en de volledigheid van dit MER.¹

De Commissie is van oordeel dat de **essentiële informatie** in het MER **aanwezig** is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij het besluit over het bestemmingsplan.

Het MER is helder gestructureerd. Het geeft een goed beeld van de historische ontwikkelingen en de juridische situatie. De twee referentiesituaties (de juridische referentie met 9 holes en de bestaande situatie, een baan met 18 holes en 7 oefenholes) zijn duidelijk beschreven. Ook zijn de milieugevolgen ten opzichte van de referenties in grote lijnen goed in beeld gebracht. Uit het MER komt naar voren dat er meer positieve dan negatieve milieugevolgen zijn door de uitbreiding van de golfbaan. Dat komt onder meer omdat een goed ingerichte en beheerde golfbaan eigenschappen heeft waar diverse dier- en plantensoorten van kunnen profiteren, zeker in vergelijking met landbouwkundig gebruik. De verschillen tussen de alternatieven voor de uitbreidingslocaties van de golfbaan zijn toereikend in beeld gebracht en relatief beperkt.

In hoofdstuk 2 geeft de Commissie nog enkele opmerkingen over het MER met bijbehorende aanbevelingen. Deze opmerkingen doen geen afbreuk aan het gegeven hoofdoordeel. De Commissie hoopt met haar aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het besluitvormingsproces.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven. Bijlage 2 geeft een lijst van ingediende zienswijzen. De werkgroep heeft deze voor zover relevant voor de advisering in haar toetsingsadvies verwerkt.

2. Opmerkingen en aanbevelingen

2.1 Effecten van de drie oefenholes in het bos

Het MER gaat op pagina 84 in op de gevolgen van de aanleg van de drie oefenholes in het bos. Deze ontwikkeling is destijds niet getoetst aan de beschermingsregimes voor de Natura 2000 en de EHS en deze natuurtoets staat ook nu niet in dit MER.²

De Commissie heeft het ontbreken van een expliciete natuurtoets voor de oefenholes niet als een essentiële tekortkoming beschouwd omdat in het MER verspreid wel de informatie staat. De bouwstenen die nodig zijn voor de natuurtoets, zijn dus in het MER³ te vinden.

Belangrijk zijn de Wespendif en de Zwarte specht. De beide soorten broeden niet in of in de directe nabijheid van de golfbaan. Het gebied is wel potentieel foerageergebied. De aanleg van de drie holes in het bos aan de noordzijde van de golfbaan heeft gezorgd voor meer lichtinval, waardoor het geschikter is geworden als foerageergebied voor de Wespendif. Ook voor de Zwarte specht zal het effect neutraal tot positief zijn. Deze soort foerageert op in het hout levende insecten en op mieren. Hoewel er door de aanleg van de holes (jonge) bomen zijn verdwenen, zorgt de toename van openheid voor betere mogelijkheden voor mierennes-ten, wat weer positief is voor deze soort.

Dit sluit aan bij de conclusies die zijn getrokken over de overige onderdelen van de golfbaan in relatie tot de natuurbeschermingsregimes.

De Commissie adviseert om de effecten van de drie oefenholes bij de definitieve stukken expliciet mee te nemen in de toetsing aan de beschermingsregimes en daarbij tevens in te gaan op de opmerkingen van de provincie om duidelijkheid te geven over de compensatieafspraken.⁴

² Weliswaar zijn deze holes reeds gerealiseerd in 1997-98 en lagen ze er al op het moment van het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Veluwe, maar ze zijn in strijd met het vigerende bestemmingsplan en moeten dus als onderdeel van de voorgenomen activiteit worden beschouwd.

³ Bovendien heeft de Commissie nog een aanvullende notitie "Natuurwaardenvergelijking oefenholes Golf- en Businessclub De Scherpenbergh" (22 juni 2010) gekregen over de drie oefenholes. Zij adviseert deze notitie bij de stukken te voegen.

⁴ Zie zienswijze nummer 2. Wanneer er uit de aanleg van de drie oefenholes een compensatieopgave zou voortvloeien (of is er hier eerder sprake van saldering?) die verder gaat dan compensatie op grond van de Boswet, dan moet een ADC-beschouwing worden gegeven.

2.2 Milieuvriendelijke maatregelen

Bij de beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief gaat het MER uit van het voorkeursalternatief⁵ aangevuld met een serie perspectiefrijke milieumaatregelen. Daarbij is overigens een belangrijk deel van de voorgestelde maatregelen al eerder beschreven.

De Commissie adviseert bij het besluit over het bestemmingsplan duidelijk te maken of de voorgestelde maatregelen zijn geborgd en zo ja, waar.⁶

De Commissie denkt dat de milieu- en belevingskwaliteit van de (bestaande) baan inderdaad verder kan toenemen door het stimuleren van natuurlijke variatie met maatregelen, zoals aangegeven in het MER: verruiging, verschraling, selectieve beregening, terugbrengen van heidebegroeiing en dergelijke. Ook het aanbrengen van aanvullende (struweel- en boom)beplanting kan de belevingskwaliteit (variatie) en het de habitatkwaliteit voor beschermde diersoorten verder vergroten en mogelijk tevens als (bos)compensatie gelden.

⁵ Eigenlijk zou eerst moeten worden bepaald welk alternatief van de drie het meest milieuvriendelijk is. Maar de maatregelen kunnen, zoals het MER ook stelt, voor alle alternatieven gelden.

⁶ Dat geldt in het bijzonder voor maatregelen die nodig zijn om te zorgen dat (significant) negatieve gevolgen voor beschermde natuur worden voorkomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Golf- en Businessclub De Scherpenbergh

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Apeldoorn

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D10.2

Activiteit: de uitbreiding van een golfbaan met (meer dan) 9 holes (deels) in een gevoelig gebied

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 16 september 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 14 november 2005

inhoudseisen vastgesteld: 31 maart 2006

kennisgeving MER in het Apeldoorns Stadsblad van 15 juni 2011

ter inzage legging MER: 16 juni t/m 12 juli 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 20 juni 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 22 augustus 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. M. van Eck (secretaris)

msc. B.J.H. Koolstra

ir. K.A.A. van der Spek

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- (1648-51) Vastgestelde richtlijnen voor het milieueffectrapport (31 maart 2006)
- (1648-41) Milieueffectrapport (15 december 2009)
- (1648-42) Samenvatting Milieueffectrapport (15 december 2009)
- (1648-44) Voorontwerp bestemmingsplan (juni 2011)
- Natuurwaardenvergelijking oefenholes Golf- en Businessclub De Scherpenbergh (22 juni 2010)

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en deze, waar relevant, in het advies verwerkt.

Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Waterschap Veluwe, Apeldoorn
2. Provincie Gelderland, Arnhem
3. Esdeo bouwadvies, namens G. Ravesloot

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh te Lieren

De Golf- en Businessclub De Scherpenbergh wil de golfbaan aan de Albaweg uitbreiden tot een volwaardige 18 holesbaan. Voor de besluitvorming van de gemeente Apeldoorn over het bestemmingsplan is de procedure van milieueffectrapportage uitgevoerd.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

ISBN: 978-90-421-3336-5

